

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An Summus Pontifex teneatur superflua ex suis redditibus elargiri in
eleemosynas? Et an Papa in hoc præcepto possit dispensare? Et nahoc
præceptum sit humanum, & Ecclesiasticum? Ex p. 5. tr. 8. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

diues sciens vicinum suum captiuum teneri apud Turcas, & redemptione maxime egere, nec habere quo se redimat, cum redimere debeat? an diuites cum videant patriam annonæ penuria laborare, multos fame mori, aut cum sciunt vicinos suos ad turpiter viuendum, aut ad peccandum cogi ob inopiam & egestatem, qua miserè premuntur, ad erogandam eis eleemosynam Christiana lege cogantur. Maior in 4. distict. 15. quæst. 7. §. contra hanc conclusionem arguitur, & Caietanus 2. 2. quæst. 71. artic. 1. docent in his & similibus euentibus esse obligationem eleemosynam erogandi, quia sunt extremae, vel quasi extremae, vel graues necessitates. Ita Azorius.

1. Verum Hurtadus de Mendoza in 2. 2. distict. 159. sect. 3. §. 21. non approbat hanc opinionem; captiuitas enim per se non est extrema necessitas: ergo præcepto de opitulando indigentibus extremè, nullus tenetur ad redimendum captiuum. Probo antequodens, quia illa sola est necessitas extrema, in qua non potest aliquis sine alio viuere; sed sine libertate potest aliquis viuere: ergo libertate nullus eger absolute. Confirmatur, quia alioquin nullus posset retinere mancipium, præsertim illum, qui propria culpa non dedit causam captiuitati, quem redimere tenentur: ergo captiuitas non obligat per se hoc genere legis necessitatis extremae. Ita Hurtadus, qui limitat suam opinionem, nisi captiuus probabiliter timetur occidendus iniuste, aut melancholia, aut ceclorum inclementia interiturus, in his enim casibus talis esset in extrema necessitate. Vide etiam Granadum in 2. 2. contr. 3. tract. 11. distict. 2. sect. 4. num. 21. qui etiam docet teneri diuitem ad elargiendam eleemosynam pro redimendo captiuo viro admodum nobili, aut alioqui magnæ sanctitatis & vilitatis in Republica.

RESOL. XVIII.

An priuati homines teneantur inquirere pauperes? Et quid in tempore pestis? Et de multis alijs casibus agitur circa hoc. Ex part. 5. tract. 8. Ref. 3.

§. 1. Circa præsens dubium visum est mihi apponere hic verba Hurtadi de Mendoza in 2. 2. distict. 159. sect. 3. §. 13. & seq. vbi sic asserit. Priuati homines non tenentur inquirere pauperes, aut qui homines egent. Primum, quia hæc non est ignorantia iuris, sed facti, quam quis non tenetur depellere, nisi aliud occurrat, quo obligetur. Secundò, quia molestissima esset hæc obligatio, & homines auocaret à cæteris occupationibus, quibus necessariò student. Tertio, quia id munus spectat ad alios, quos illo legitime fungi possunt sibi persuadere. Tandem egeni se prodant frequenter, & vix vnquam quis perit occultè, de contingentibus autem tam ratò non erat ferenda lex. At verò vrbè de flagrantè peste tenetur quis dum in ea est, diligentiam adhibere in conquirendis egenis, tunc enim est moraliter impossibile, quin multi pereant, nisi conquirantur. Duo autem excusare possunt priuatos in ea occasione. Alterum, si ita à magistratibus sit prouisum egenis, vt nullus latere possit. Alterum, si imminet probabile periculum intereundi, nullus enim pro priuati hominis vita tenetur propriam exponere morti. Est item in homine necessaria facultas tam physica, quam moralis: etenim qui caret facultatibus, aut indutria, quibus possit egeni opulari, ad id non tenetur, quia non potest. Item quamuis aliquis habeat quibus possit physice opulari mendicis, non potest aliquando licite, quia

hæc facultas non est sua, sed aliena. De alieno autem nullus potest erogare stipem nisi extremè indigenti. Neque me obligat eleemosynæ lex, quando ego existimo eam te ipsa erogandam ab alio. Si autem mihi persuadeam id à nullo alio præstandum, teneor id ego præstare. Vtriusque ratio est, quia alio opitulante non indiget mea opera, quam nulli debeo, nisi indigo; quando verò alij non opitulatur siue culpate, siue inculpate, iam egetur mea opera, quam ego egentibus debeo; si verò duo simul adfuerint, nullus tenetur alterum præuenire, sed expectare tempus, quo quis obligatur. Hoc autem adueniente tenentur singuli accurrere, non considerantes quid alij faciant; quando verò multi simul circumstant qui opem possunt ferre extremè indigenti, tenentur sumptum partiri; quod si cæteri nihil velint ministrare, teneor ego integrum sumptum facere; quòd si alios moui viderentur, singuli partem, quam debebant, tenentur illi illam mihi restituere, & possum ego per compensationem occultam eam occupare, quia omnes tenebamur egentibus opulari: quæ autem ego erogavi pro illis, fuit ob illius duritiem. Et hæc omnia docet Hurtadus loco citato, quibus adde Vviger in 2. 2. quæst. 32. art. 6. dub. 6. num. 46. Ludouicum de San Luan in summa, quæst. eleemos. art. 3. dub. 2. append. 1. Syluium in 2. 2. quæst. 32. art. 6. queritur 2. ad argum. 6. Malderum in 2. 2. quæst. 32. art. 6. dub. 2. Valquez opusc. de eleemosyna. c. 1. dub. 3. num. 25. Sanchez in opuscul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dubit. 9. num. 4. Suarez de charit. distict. 7. sect. 1. num. 6. Valentiam tom. 3. distict. 3. quæst. 9. punct. 4. Azorium tom. 2. lib. 12. cap. 10. quæst. 5. & Villalobos in summa, tom. 1. tract. 12. difficult. 2. n. 17. vbi sic ait: [Aduerto, que aunque vno tenga bienes sobrados, no està obligado andar à buscar los pobres que padecen extremas, o quasi extrema necessidad, o graue, que satisfaze al precepto, remediando a las necessidades que se sabien, teniendo proposito de remediar las que se ofrecieren.] Hæc ille: Lege Hurtado in tract. de charit. distict. 5. distict. 18. qui obligat Beneficiarios ad inquirendas graues necessitates, vt eis succurrant.

Sup. hoc si- gnanter in Resoluto- nibus not. præterea, & in iisdem §§.

RESOL. XIX.

An Summus Pontifex teneatur superflua ex suis redditibus elargiri in eleemosynas? Et an Papa in hoc præcepto possit dispensare? Et an hoc præceptum sit humanum, & Ecclesiasticum. Ex p. 5. tr. 8. Ref. 28.

§. 1. Respondeo affirmatiuè, quia præceptum erogandi superflua in pios vsus, est præceptum diuinum & naturale, vt probat Nauarrus opuscul. de redd. quæst. 1. num. 48. & Corduba lib. 1. quæst. 18. vnde ex his infert Sanchez in opuscul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 40. num. 3. Summum Pontificem hoc adstringi præcepto, & teneri superflua ex suis redditibus Ecclesiasticis largiri pauperibus. Ita ille, qui citat pro hac sententia Archidiaconum, & Adrianum. Verum Corduba vbi supra, docet Papam ex causa in hoc præcepto posse dispensare, & Sotus lib. 10. de Inst. quæst. 4. art. 3. tenet hoc præceptum esse humanum, & Ecclesiasticum.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Ref. 14 §. 9. Non d. fin. & inf. ex do- ct. Ref. seq. §. vlt. & in alio eius not. 1. & pro diffie. cõten- ta in duabus vlt. lin. huius Ref. latè in Ref. seq. & c.

RESOL. XX.

An Pontifex, si non licitè saltem valide possit dispensare cum Cardinalibus, Episcopis, & alijs Beneficiarijs, ne redditus Ecclesiasticos superfluos expendant in pios vsus? Et an hoc etiam possit introducere consuetudo?

Et